

Lyckad kamp mot pseudovetenskap

Två psykologer vid Lunds universitet har gjort en undersökning om astrologi. Undersökningen har resulterat i en godkänd uppsats för psykologexamen. Psykologerna kom fram till ett resultat, som pekar på att astrologin skulle kunna användas som hjälp för psykologin. Uppsatsen har emellertid visat sig vara så full av felkällor, att det inte går att dra några slutsatser ur den. Detta uppmärksammades av ordföranden i vår förening, Sven Ove Hansson, efter det att Jan Grönholm åberopat undersökningen i en polemik med Hansson. (Se SACO/SR-tidningen 1 och 2/83.)

Bläckplumpar och horoskop

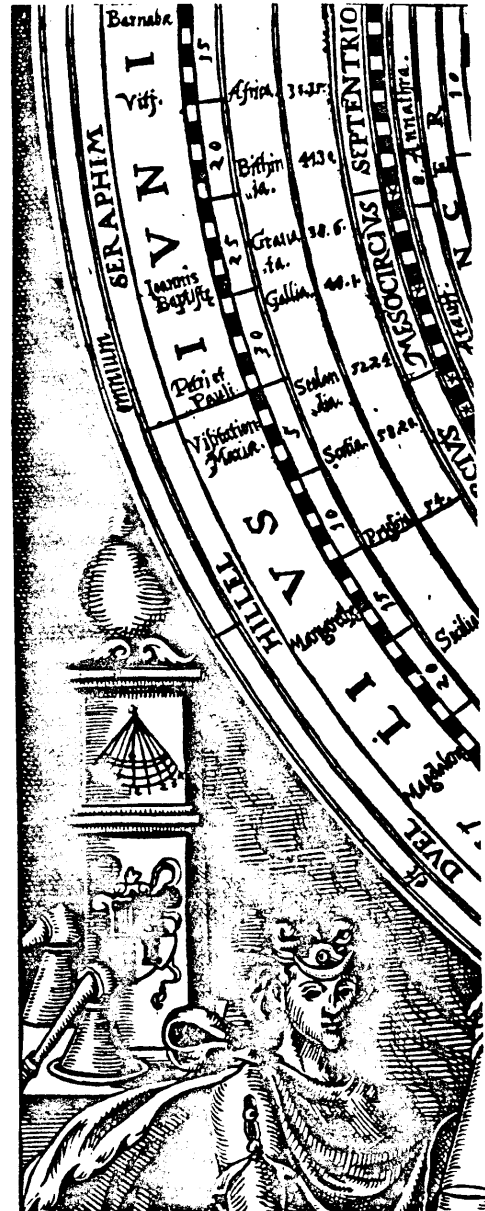
Den ena psykologen, Marie Sjöberg, testade tio försökspersoner med Rorschachtest, där de fick se ett antal bläckplumpar och tyda dessa. Utifrån detta tolkade Sjöberg försökspersonernas personligheter.

Den andra psykologen, Maj Björk, fick reda på tid och plats för de tio försökspersonernas födelse, och ställde utifrån dessa uppgifter deras karaktärshoroskop.

Sedan försökte psykologerna oberoende av varandra para ihop horoskop med Rorschachprotokoll. De lyckades med detta i sju fall av tio, vilket är ett statistiskt signifikant resultat.

Några av de felkällor som förekommer i uppsatsen är:

1. Psykologerna kände till försökspersonernas ålder, då de gjorde hopparringarna.
2. Horoskopbeskrivningarna var fulla av uppgifter om planeternas ställning vid personernas födelse.



3. Psykologerna hade kunskaper om var försökspersonerna var födda.
4. Psykologerna arbetade utan övervakning.
5. Försökspersonerna valdes ur vänskapskretsar till Maj Björks bekanta, och en av försökspersonerna var hennes granne.

För en utförligare beskrivning, se även Gunnar Englund's artikel i Tempus 10/83, Astrologi, vetenskap och journalistik.

Astronomen Curt Roslund erbjöd psykologerna att göra en ny undersökning på Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg tillsammans med teknologer i ett s k projektarbete. Marie Sjöberg avböjde dock, och hennes plats intogs istället av Gun Hansson, en astrolog som hjälpt Maj Björk med horoskoperna i den tidigare nämnda uppsatsen.

Mördare

Chalmersundersökningen gick till så, att teknologerna plockade ut femton mördare med hjälp av rättegångshandlingar. De tog också reda på mördarnas födelse-tid och födelseplats. Utifrån framräknade födelsehoroskop skulle sedan astrologerna peka ut de femton mördarna från deras motsatser, femton läkarsekreterare. De lyckades endast pricka in nio av de femton mördarna, vilket kan jämföras med att få sex rätt på stryktipset.

Gunnar Englund, medlem i Vetenskap och Folkbildning, har kontrollerat undersökningens uppläggning och den statistiska bearbetningen.

Massmedia sviker

Massmedia refererade resultatet av den första astrologiundersökningen på ett mycket okritiskt sätt, i AB 30/1-83 under rubriken Hon testade horoskop - de fungerar! och i SvD 16/2-83 under rubriken 'Horoskop kan ge trovärdigt svar'. I Godmorrön Sverige den 5/2 fick Maj Björk uttala sig utan bemötande från någon kritiker. Maj Björk och Gun Hansson uppträdde sedan i TV-programmet Café Syd den 7/3, denna gång dock tillsammans med Curt Roslund och Maria Edberg, en av teknologerna i chalmersundersökningen. I programmet vidhöll fortfarande Maj Björk att den första undersökningen visade stöd för astrologin. Sanningen var ju att undersökningen innehöll så många

felkällor, att det inte går att dra några slutsatser alls ur den. Chalmersundersökningen presenterades dock på ett korrekt sätt i TV liksom i SvD 8/3-83 under rubriken Astrologmiss i 'mördarjakt'.

Föreningen gör insats

Gunnar Englund har gjort en aktiv insats för att hindra att ännu fler osakliga artiklar skrivits i ämnet än vad som skett. Han har talat med de berörda journalisterna på AB och SvD så att de insett sina misstag, och han har också lyckats hindra DN från att okritiskt referera den första astrologiundersökningen.

Föreningen har alltså på ett framgångsrikt sätt engagerat sig i det här ärendet.

LC

Kontakt med föreningen

Föreningen Vetenskap och Folkbildning har adressen Box 185, 101 22 Stockholm 1.

För allmänna styrelseärenden, kontakta föreningens ordförande Sven Ove Hansson, Malmvägen 11, 191 61 Sollentuna.

I ekonomiska frågor, kontakta föreningens kassör Sverker Gustavsson, Eriksbergsvägen 7 D, 752 39 Uppsala.

Skriv så här till medlemsbladet

Bidrag till medlemsbladet bör vara renskrivna på skrivmaskin. Radavstånd 1- 1½ kugge, bredd 85 millimeter.

Artiklarna ska vara undertecknade med ditt namn. Av utrymmesskal kan redaktionen ibland behöva korta ned inlägg. Då det är frågan om större ingrepp tar vi dock alltid kontakt med författaren för godkännande.

Något arvode kan föreningen av naturliga skäl inte betala.